

Filip PROCHÁZKA, Život za Protektorátu Čechy a Morava na severním Písecku pohledem zdejších zemědělců, komparace z pohledu hospodářských a sociálních dějin, Bakalářská práce, Historický ústav FF JU, České Budějovice 2016, 71 s., včetně tabulkových a grafových příloh.

Posudek vedoucího bakalářské práce

Student Filip Procházka se ve své bakalářské práci „*Život za Protektorátu Čechy a Morava na severním Písecku pohledem zdejších zemědělců, komparace z pohledu hospodářských a sociálních dějin*“ se zaměřil na problematiku vývoje zemědělství, které bylo hlavní profesní náplní života obyvatel území tzv. severního Písecka v letech 1939-1945, tedy v letech potupné existence státního útvaru jménem Protektorát Čechy a Morava.

Usiloval o zachycení charakteristiky zkoumaného vývoje zemědělství na severním Písecku koncem třicátých a v první polovině čtyřicátých let dvacátého století, tedy v období pro tehdejší českou, resp. československou, společnost mimořádně náročném a složitém. Léta nacistické okupace byla zároveň časem velkého ponížení českého národa. Autor se ve svém náročném bádání zaměřil na hlavní specifika jedinečnosti vývoje na mikroregionální úrovni a chtěl porovnat takto získaná data se zemědělskou situací celého protektorátu a také regionu jižních Čech. Není jistě pochyb o tom, že autorem zkoumaná problematika válečných hospodářských a sociálních dějin Československa, včetně regionu jižních Čech, respektive severního Písecka, nyní již bez zbytečných politických konotací tzv. reálného socialismu, byla a je, i pro hospodářské a sociální dějiny, velmi přínosná a žádoucí činnost. Autor, pod vedením vedoucího bakalářské práce, zkoumal zatím ne zcela metodicky a metodologicky potřebně zpracovanou problematiku. Jednalo se, do žádoucí hloubky a rozsahu, o málo prozkoumanou a zpracovanou oblast. Vzhledem k již přes 77-71 let dlouhému a tedy značnému časovému odstupu, se bohužel ukázalo jako negativum, že již nelze potřebně využít metody Oral history, což by pro celou jeho práci bylo důležitým přínosem.

Autor svou práci celkem logicky a přehledně rozčlenil do 7. kapitol. V první kapitole *Úvod* (s. 8-14) podal vymezení tématu, jím použité metody a metodologii, nastín charakteristiky pramenné základny a jím prostudované literatury, stejně jako nastínil problematiku řešených okruhů. Ve druhé, kompilativně pojaté, kapitole: *Základní údaje o severním Písecku a zkoumaných obcích* se zaměřil na politicko-hospodářský vývoj ve zkoumaném mikroregionu ve vymezeném časovém období (s. 15-18). Ve třetí kapitole nazvané *Události ve zkoumaných obcích v době Protektorátu Čechy a Morava* (s. 19-21) se zaměřil na okupaci v Čimelicích, Horním a Dolním Ostrovci, v Rakvicích, Mirovicích a Míroticích. Sám autor práce k tomu výstižně na s. 19. napsal toto: „*Následující řádky nelze chápat jako plný výčet veškerých událostí, jež se v obcích severního Písecka odehrály, ale spíše jako nastínění informací, které jsou k dispozici především v publikacích Jana Tomana.*“ V důležité čtvrté kapitole *Hospodářská a sociální situace českých zemí po mnichovské dohodě a v době 2. světové války* (s. 22-30) se jen stručně a rámcově věnuje následujícím záležitostem: 1) *Hospodářské a sociální problémy tzv. druhé republiky*, 2) *Hospodářská a sociální situace Protektorátu Čechy a Morava*, 3) *Stav zemědělství první republiky a cíle německé hospodářské politiky*, 4) *Vysoká protektorátní politika a její vztah k zemědělské agendě*, 5) *Pracovní síly v zemědělství v době okupace*. Kapitola pátá: *Oblasti živočišné výroby a jejich stav na severním Písecku* (s. 31-43) usiluje o zachycení následujících informací: 1) *Chov vepřů*, 2) *Chov hovězího skotu*, 3) *Chov ovcí*, 4) *Chov koz*, 5) *Nemoci zvířectva na severním Písecku*. Šestá, stručně napsaná kapitola,

nese název *Nejdůležitější oblasti rostlinné výroby a jejich stav na severním Písecku* (s. 44-55), a ukazuje na vývoj zemědělské rostlinné výroby 1) *Pěstování obilovin*, 2) *Pěstování okopanin*, 3) *Okupační mocí preferované plodiny – len a mák*, 4) *Rostlinná výroba v konkrétních malých a středních hospodářstvích v Čimelicích*.

Kapitola 7. *Závěr* (s. 56-58) přináší rekapitulaci docílených výsledků relativně dlouhého badatelského výzkumu. Autor na úplný závěr správně vyhodnotil všechna negativa, limity a nedostatky (s. 57-58), přes které se nemohl zatím jednoznačně a úspěšně dostat. Ale protože i neúplný a negativní výzkum přináší nové poznatky, podařilo se mu tak přece jen, jistým způsobem, a jen částečně, naplnit zadání práce!

Následují kapitoly: 8. *Literatura a prameny* (s. 59-62), 9. *Seznam tabulek a grafů* (s. 63-64), 10. *Přílohy* (s. 65-71).

Ve své práci Filip Procházka vyžil množství dochovaných archivních pramenů, především z fondů Státního oblastního archivu Třeboň, Státní okresní archiv Písek, Archiv města Mírotice, Mirovice, Archiv obce Rakvice, Okresní úřad Písek. Toto byly ony základní pramenné zdroje, dobře vytěžené, i když interpretačně velmi opatrně použité (vliv vedoucího práce). Bohužel se nepodařilo více a patřičně zmapovat a podchytit komparace z oblasti sociálního dění, ze života a z postavení zemědělců, a tak se pokusit mnohem lépe ukázat a přiblížit i jejich každodenní život v letech okupace.

Práce je dobře rozčleněna a rekapituluje politicko-hospodářský vývoj. Autor správně upozorňuje na faktory, které ovlivnily výrobní situaci v zemědělství zkoumaného teritoria, zejména u výroby rostlinné a živočišné. Tyto informace zpracoval do přehledných tabulek a grafů umístěných jak v textu, tak i v příloze, což je velkým přínosem jeho badatelské práce, přitom chyběla jistá možnost dalšího, a jak se ukázalo, potřebného komparování s jinými podniky a regiony. Důležité bylo, a také to ovlivnilo celou práci, že autor již nemohl využít pamětnic a pamětníků. Osobně již žádné nesehnal, kteří by byli ochotní vypovídat. Právě zpracování, časově sice velmi náročného a dlouhodobého výzkum pamětnic a pamětníků formou Oral history, by celou práci jednoznačně obohatilo. Oceňuji i jeho osobní nasazení a pravidelné konzultace, bez kterých by práce nikdy nedosáhla současného stavu! Struktura práce, včetně metodické a metodologické stránky práce, a také nezbytný vědecký aparát bakalářské práce je na celkem požadované úrovni a kvalitě, i když se zde některé zásadní nedostatky pochopitelně vyskytují. To samé platí i pro úroveň jazykového a stylistického zpracování.

Můj dotaz je následující: *Jak si představujete, v případě, že budete ve své badatelské práci ohledně Vašeho tématu pokračovat, svou další činnost a kterému období, resp. kterým oblastem Vašeho výzkumu se budete chtít i nadále komparativně věnovat?*

Bakalářskou práci pana Filipa Procházky proto doporučuji k obhajobě a hodnotím ji stupněm **dobře**.

V Českých Budějovicích 19. května 2016

PhDr. et PaedDr. Jiří Dvořák, Ph.D.